

POCZUCIE WARTOŚCI

Wiesław Poleszak

Jak podkreślaliśmy w przedstawionym modelu, działania związane z budowaniem poczucia wartości dzieci i młodzieży powinny być realizowane zgodnie ze wspólną filozofią i rozumieniem problemu. Zakładają one, że:

- Praca nad budowaniem poczucia wartości młodych ludzi wymaga rzetelnej wiedzy na temat tego zagadnienia. Dlatego należy dbać o systematyczną edukację w tym obszarze.
- Podstawą budowania poczucia wartości jest wzajemny szacunek w relacjach nauczycielskich i nauczycielsko-uczniowskich.
- Poczucie wartości dotyczy całego człowieka, a nie tylko jego wybranych cech, dlatego nie można go sprowadzać do pojedynczych sukcesów albo obszarów.
- Za budowanie poczucia wartości młodego człowieka odpowiadają wszystkie osoby związane z życiem szkolnym – rodzice, nauczycielki i nauczyciele, a także grupa rówieśnicza.
- Praca nad poczuciem wartości to działanie systemowe, a więc problem z jednym z elementów obniża efektywność całego systemu.
- Aby konstruktywnie budować poczucie wartości dzieci i młodzieży, potrzebne jest wyznaczenie wspólnego celu, do którego realizacji dąży cała społeczność szkolna.
- Ze względu na znaczenie poczucia wartości dla rozwoju, motywacji i zaangażowania w naukę warto uznać ten obszar za priorytet działań szkolnych związanych z wychowaniem i profilaktyką.
- Poczucie wartości najskuteczniej wspiera się poprzez koncentrację na pozytywnych stronach dzieci i młodzieży, ich doświadczeniach oraz zrealizowanych zadaniach.
- Budowanie poczucia wartości nie może się sprowadzać jedynie do systemu oceniania.

STRATEGIE

- Istotne jest identyfikowanie mocnych stron i wykorzystywanie ich do udzielania informacji zwrotnych z realizacji zadań szkolnych.
- Zarówno zbyt wysoka, jak i zbyt niska samoocena są zagrożeniem dla prawidłowego rozwoju ucznia lub uczennicy.
- W budowaniu poczucia wartości dzieci i młodzieży warto sięgać po ich talenty, zainteresowania, mocne strony i wartości, którymi żyją.

Realizacja takiej filozofii działania w obszarze budowania poczucia wartości dzieci i młodzieży obejmuje następującą listę rozwiązań, które powinny być wprowadzane jako elementy omówionej wyżej spójnej strategii szkoły:

- Zdiagnozowanie zapotrzebowania uczniów i uczennic na wsparcie w zakresie poczucia wartości.
- Opracowanie programu działań ukierunkowanych na tworzenie dzieciom i młodzieży warunków do kształtowania konstruktywnego poczucia wartości.
- Zsynchronizowanie tych działań z programem wychowawczo-profilaktycznym placówki.
- Działania informacyjne w całym środowisku szkolnym dotyczące znaczenia samooceny dla rozwoju młodych osób i sposobów jej wzmacniania (w tym spotkanie grona pedagogicznego, rodziców i samorządu szkolnego).
- Zbudowanie koalicji (złożonej z osób nauczających, rodziców i samorządu uczniowskiego) na rzecz budowania poczucia wartości uczniów i uczennic.
- Podzielenie zadań pomiędzy wszystkich uczestników i uczestniczki życia szkolnego (wychowawców i wychowawczynie, nauczycieli i nauczycielki, rodziców i samorząd szkolny).

STRATEGIE

- Modyfikacja systemu oceniania pod kątem udzielania informacji zwrotnych („kanapka informacji zwrotnej” – odwoływanie się do tego co się udało, następnie czego zabrakło, np. w sprawdzianie, a na końcu co trzeba zrobić, żeby otrzymać pozytywną ocenę).
- Dostrzeganie sukcesów (także pozaedukacyjnych) młodych osób, aby uczyć je, że samoocena składa się z wielu wymiarów działań człowieka.
- Podniesienie jakości klimatu emocjonalnego poprzez okazywanie zainteresowania osobom zagrożonym niskim poczuciem wartości.
- Organizowanie godzin wychowawczych, na których uczniowie i uczennice przedstawiają w profesjonalny sposób swoje zainteresowania (np. poprzez prezentację, degustację, warsztaty itp.).
- Szkolenie z rozpoznawania symptomów nieadekwatnej samooceny u dzieci i młodzieży.
- Współpraca zespołu wychowawczego we wspieraniu uczniów i uczennic z kryzysem samooceny.
- Prowadzenie lekcji wychowawczych poświęconych budowaniu poczucia wartości.
- W klasach, gdzie problem nieadekwatnej samooceny jest nasilony, włączenie programów psychoprophylaktycznych ukierunkowanych na podnoszenie poczucia wartości.
- Angażowanie młodzieży w działania prospołeczne (wolontariat, edukację rówieśniczą, projekty społeczne czy naukowe), a po ich realizacji udzielanie konstruktywnych informacji zwrotnych w grupie i indywidualnie.
- Diagnozowanie talentów (zwłaszcza pozaszkolnych) i eksponowanie ich na forum klasy i szkoły.
- Tworzenie warunków do mierzenia się z trudnościami i problemami, aby młode osoby mogły nabierać doświadczenia życiowego (np. uruchomienie mediacji rówieśniczych).

STRATEGIE

- Propagowanie szacunku i godności człowieka w środowisku szkolnym – kampania szkolna na rzecz tych wartości (np. tydzień z szacunkiem – wybieranie osób, które żyją tą wartością albo zachowywały się zgodnie z tą wartością).
- Akcentowanie znaczenia godności i szacunku w treściach przedmiotowych.
- Działania samorządu uczniowskiego ukierunkowane na promowanie pozytywnych relacji między uczniami i uczennicami.
- Warsztaty psychologiczne poświęcone problemowi nieadekwatnej samooceny i trudności w akceptacji siebie.
- Edukacja rodziców w zakresie dawania informacji zwrotnych i motywowania młodych osób do nauki.

Uznanie autorstwa-Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe (CC BY-SA 4.0).

Projekt Szkoła Dobrostanu korzysta z dofinansowania o wartości 127 000 euro otrzymanego od Islandii, Liechtensteinu i Norwegii w ramach Funduszy EOG. Celem projektu jest stworzenie innowacji pedagogicznej, która podniesie świadomość roli szkoły we wzmacnianiu zdrowia psychicznego uczniów.

Projekt współfinansowany przez Polsko-Amerykańską Fundację Wolności.

Lider programu:

Partner:

Finansowanie:

